

ויקהל ב

וואס איז אויסגעהאלטן ע"פ תורה (ביז אז צוליב דעם איז רעכט צו מפסיק זיין דעם הערן די רזי תורה וואס האבן זיך דאן גערעדט) — איז שווער לאידך גיסא: פארוואס איז ביי אים דורכדעם נחסר געווארן אן אות פון זיין נאמען?

ב. לכאורה קען מען דאס מבאר זיין — על יסוד דעם ביאור פון טאטן אין זיינע הערות אויף זהר (כדלקמן סעיף ג) — ובהקדים:

אע"פ אז ר' יוסי איז געווען פון די „חברייא“ של רשב"י, וואס ביי זיי איז (בכלל) געווען „תורתן אומנות“, איז ער אבער נישט געווען (עכ"פ — בכל הזמנים) אין דעם סוג פון נאך „עוסקין בתורה“, וואס זיינען נישט מפסיק זייער לערנען אויף צו עוסק זיין אין אן אומנות („מילי דעלמא“), ווי עס ווערט דערציילט אין גמרא⁶ אז „שלחא הוה“ („אומן לעבד אורות“⁷).

אויך געפינט מען אז ר' יוסי האט זיך עוסק געווען אין צרכי ציבור (לדוגמא — די פארשידענע תקנות וואס ער האט איינגעפירט אין צפורי⁸).

א. אין זהר פון היינטיקער פרשה ווערט דערציילט, אז איינמאל, ווען די „חברייא“ פון ר' שמעון בן יוחאי זיינען ביי אים געווען און גערעדט ענינים פון סודות התורה, האט רשב"י געזען אז ר' יוסי „הוה מהרהר במילי דעלמא“. האט ער אים געזאגט: „יוסי קום אשלים דיוקנך דאת חד חסר כך“ — רשב"י האט געזען, אז מצד דעם וואס ר' יוסי האט מהרהר געווען „במילי דעלמא“, איז געווארן א חסרון אין זיין „דיוקן“, איינא אות (פון זיין נאמען) „חסר כך“.

דערנאך „קם ר' יוסי וחדו במילין דאורייתא . . אסתכל ב' ר' שמעון א"ל ר' יוסי השתא אנת שלים . . ודיוקנך שלים“ (און ר' שמעון האט געזאגט דערנאך א תורה אויפן פסוק „ויעש את ציץ גו“).

אין פלוג איז דער סיפור תמוה ביותר: ווי קען זיין, אז ר' יוסי, וואס איז געווען פון די גדולי התנאים, און געפינענדיק זיך במסיבת רשב"י וחברייא שלו ביי וועלכער מ'האט גערעדט רזי תורה, זאל בשעת מעשה מהרהר זיין „במילי דעלמא“?

און אויב מ'וועט געפינען א הסברה אז דאס וואס ר' יוסי האט מהרהר געווען „במילי דעלמא“ איז געווען אין אן אופן

(6) וכדמוכח מזה גופא שרשב"י הוכיחו רק בזה שאת חד חסר כך, ולא — שהי' ענין של ביטול תורה ח"ו.

(7) חז"ג (אד"ר) קכו, ב.

(8) שבת יא, א.

(9) כמו שמצינו בכריכ' תנאים ואמוראים. וראה שבת שם: אר' יוחנן . . כגון אנו מפסיקין כר' (וברשי' שם: הואיל ומפסיקין תורתנו לאומנתנו). ולהעיר מרמא אר' ס"צ סיח' (ושו"ע אדה"ז שם סי"ז). מג"א ואדה"ז שם ס"ט קו.

(10) שבת מט, ריש ע"ב.

(11) רשי' שם.

(12) סנהדרין יט, א. ועוד.

(1) ר"ז, ב.

(2) כ"ה בלקוטי לוי"צ לזהר כאן (ע' קנח). ובאור התמה כאן: נסתלק ממנו סוד י' של רב.

(3) פקודי לט, ל. — השייכות דתורה זו כאן ראה לקולו"צ לזהר כאן (ע' קס).

(4) כ"ה בזהר לפנינו. ובכתוב — „ויעשו“.

(5) ראה עירובין נא, א. רשי' סוכה כו, א. ועוד.

וראה סדר הדורות בערכו, ושי'.

דוחה ת"ת), פונדעסטוועגן, ביי אים גופא האט עס גע'פועלט' א ירידה (ירד מחשיבותו אצל חכמים²¹), ווייל עס האט ביי אים געפעלט דער עילוי וגדלות פון ת"ת²².

ג. דער הסבר איז אויך גענומען פון ביאור פון טאטן (אין זיינע הערות אויף זהר²³) אויף דעם סיפור — אז דאס וואס ר' יוסי האט מהרהר געווען „במלי דעלמא“ מיינט ניט א הרהור פון „דברים בטלים ח"ו“, נאר דאס איז דער ענין פון „עמל שיחה“ וואס איז א „דבר גדול“ —

[ווי גערעדט אַמאַל באַרוכה²⁴ אינעם ביאור מחז"ל²⁵, „אדם לעמל יולד . . . איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה . . . הוי אומר לעמל תורה נברא“ — אז פון דעם גופא וואס אין תורת אמת איז דא א הוי אמינא אז א מענטש איז באשאפן געווארן „לעמל שיחה“, איז מובן, אז דאס איז אן עבודה נעלית. און נאכמער: אויך לויט דער מסקנא אז „לעמל תורה נברא“, איז דאס ניט שולל לגמרי דעם ענין פון „עמל שיחה“, נאר אז „עמל שיחה“ (אליין) איז ניט דער תכלית בריאת האדם;

ואדרבה — כדי צו דערגרייכן צום תכלית ועילוי פון „עמל תורה“, מוז פריער זיין די עבודה פון „עמל שיחה“, ובפרט אז דורך דעם טוט מען אויף די „שיחה“ למעלה²⁶ — אז דער אוי-

עפ"י קען מען זאגן, אז די „מלי דעלמא“ וועלכע ר' יוסי האט מהרהר געווען, זיינען געווען ענינים פון צרכי ציבור²⁷. און דערפאר האט ער צוליב דעם מפסיק געווען אין מיטן שמיעת רוי תורה — ווייל עס בצרכי ציבור איז דוחה תלמוד תורה²⁸.

און דערמיט וואלט מען אויך געקענט מבאר זיין, פארוואס עס איז פונדעסט-וועגן נחסר געווארן דורכדעם אן אות פון זיין נאמען — ווייל דאס וואס עסס בצ"צ איז דוחה ת"ת, איז²⁹ צוליב תועלת וטובת הרבים, אבער אין דעם עוסק בצרכי ציבור עצמו קען ווערן (דורך דער התעסקות) א ירידה (ביז אז חז"ל זאגן³⁰ „הטל עליהן צ"צ והן כלין מאליהן“)³¹.

[און ווי מ'געפינט³² ביי מרדכי — ווי גערעדט אַמאַל באַרוכה³³ — אז ער איז געבליבן א משנה למלך, ווייל זיין „בטל מדברי תורה ונכנס לשררה“³⁴ איז געווען לטובת כלל ישראל (וואס איז

13) אבל אין לומר שהיו בעיני פרנסה שלו (ופטור אז מתחת) — כי לא מסתבר כלל שיפסיק משמיעת ד"ת מרשבי בשביל ענין של פרנסה. וראה לקמן הערה 33.

14) שהרי תורתו אומנתו מפסיק לק"ש (ש"ע (וראדאזי) או"ח ס"ס ק) ועוסק בצ"צ לא מפסיק (שם ס"ע ס"ד). וראה לקוש' חט"ז ע' 380 הערה 47. לקוש' ח"ב ע' 248 הערה 40.

15) ראה בכ"ז לקוש' חט"ז שם.

16) סנהדרין יז, א. פרשיי בהעלותך יא, כח. וראה תנחומא וארא ה. שמורי פ"ו, ב.

17) להעיר גם מוחז" (קפו, א) שהריח, בריחא דלבושיכיו, שלא קרו ק"ש, מפני שהיו עסוקים בהנכסת כלה (נח' כשהימ תקס"ב טו ע' ואילך. ועוד).

18) להעיר ג"כ מעיני חיי עולם וחיי שעה ואעפ"כ זמן תפלה לחוד וכו' (שב"ת י, א).

19) לקוש' חט"ז שם ע' 377 ואילך.

20) רשיי מגילה טו, ב. פרשיי מג"א בסופה —

שכן „פרשו ממנו מקצת סנהדרין“.

21) רשיי מגילה שם (ולכן, „מעיקרא חשיב לי למרדכי בטר ד' ולבסוף בטר חמשה“ — מגילה שם).

22) ראה לקוש' שם ע' 377. וראה לקוש' ח"ג ע' 829 ואילך. ח"ד ע' 1160 ואילך (במעלת הלולב על האתרוג).

23) לקוטי לוי"צ כאן (ע' קנח ואילך).

24) לקוש' חט"ז ע' 94 ואילך. וש"נ.

25) סנהדרין צט, ב.

26) ראה אוה"ת ח"ש קכט, סע"א ואילך. לקוש'

אויפגעטאן דער קיום העולם (— ע"י העשרה מאמרות)

[און נאכמער: די כוונה פון ירידת הנשמה למטה איז (ניט לתקן עצמה, נאר) לתקן הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם³⁵, און דורך דער עבודה — עבודת הביורורים — פירט זיך בעיקר אויס דער תכלית³⁶ פון בריאת העולם דנאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים³⁷]

פונדעסטוועגן איז „עמל תורה“ הע-כער פון „עמל שיחה“³⁸, ווייל עס איז ממשיך דעם אור אלקי וואס איז העכער פון עולם³⁹, און דערפאר איז געווארן א חסרון אין ר' יוסי'ס נאמען ווען הרהר „במילי דעלמא“, ווייל דאס איז א ירידה לגבי דעם ענין פון זיין „עמל תורה“.

ד. אבער בעומק יותר, איז דאס ניט קיין ביאור מספיק אויף דעם וואס „אות חד חסר בך“:

די הנהגה פון תנאים ואמוראים איז געווען בהתאם צו שורש נשמתם⁴⁰. ע"ד ווי אין אונזער פאל, אז דאס וואס ר' יוסי דוקא האט מהרהר געווען „במילי דעלמא“, איז ווייל — ווי דער טאטע איז מבאר⁴¹ — ר' יוסי איז בחינת המלכות,

בערשטער זאל „זאגן“ כביכול די עשרה מאמרות שבהן נברא העולם, ווי דער אלטער רבי איז מבאר אין תניא⁴², אז די עשרה מאמרות זיינען שטענדיק מלוכש אין עולם להתהוותו ולהחיותו ולקיימו (און דאס איז דער טייטש פון „מילי דעלמא“ — די עשרה מאמרות וואס זיינען בורא און מלוכש אין עולם, און ווערן אנגערופן⁴³ „מילין דהדיוטא“).

אין עבודה-אותיות הייסט עס: „מהר-הר במילי דעלמא“ („עמל שיחה“⁴⁴) איז די עבודה פון „ביורורים“ — צו מברר ומזכך זיין די עניני העולם (בפרט⁴⁵) דורך דער עבודה פון „כל מעשיך יהיו לשם שמים“⁴⁶ און „בכל דרכיך דעהו“⁴⁷ (דער בירור וזיכוך פון עניני הרשות (של האדם) — „מילי דעלמא“⁴⁸), וואס די עבודה טוט אויף דעם קיום העולם⁴⁹ (ע"י „שיחה“ דלמעלה).

אבער פונדעסטוועגן איז דאס ניט בערך צו דעם ענין פון „עמל תורה“ (ובפרט — סודות ורזי תורה), ווייל אע"פ אז דורך „עמל שיחה“ ווערט

ח"כ ע' 330 ואילך (ויעד) — בביאור מחזיל ב"ר פ"ס, ח. פרשי' ח"ש כד, מב. יפה שיחתן כו' מתורתן של בנינו.

(27) ח"ב פ"א.

(28) זח"ג קמט, ב. לקרי' אחרי כה, ד. ויעד.

(29) ראה לקרי' ח"כ ע' 331 הערה 62 התיווך עם המבואר באוה"ת שם ש. שיחה' הו"ע התפלה, וכן עם המבואר בדי'ה אר"א כל אדם תרפיט (וראה לקרי' חטיו שם ע' 96 ואילך ובהנסמך בהערה 25 שם) שקיום העולם („מלאכה“ דלמעלה) נעשה ע"י „עמל מלאכה“, ע"ש.

(30) ראה לקרי' ח"כ שם ס"ב, סכ"ז.

(31) אבות פי"ב מ"ב.

(32) משלי ג, ו.

(33) עפ"י י"ל ש.מילי דעלמא' היינו כפשוטו (עניני פרנסה שלו) — כי אצל ר"ה הי' זה ענין של עבודת ה' (בירור עניני העולם).

(34) ע"ד הנ"ל במעלת העוסק בצ"צ מצד תועלת הרבים (עולם).

(35) תניא פל"ז (מה, ב).

(36) אין בזה סתירה להגיל דאדם „לעמל תורה נברא“ — כי הכוונה בזה (לא לענין התורה כמו שהיא בפ"ע, כ"א) כמו שהתורה פועלת בעולם (ראה בארוכה לקרי' חטיו שם ובהנסמך בהערה 35 שם).

(37) ראה בארוכה תניא שם (ושם (מט, סע"א) שלכן „מבטלין ת"ת לקיום מצוה מעשיית כשא"א לעשותה ע"י אחרים“).

(38) ראה בארוכה לקרי' חטיו שם, ושו"נ ח"כ ע' 331 (ס"כ-כא). ובכ"מ. ולהעיר ג"כ מתניא ספליז

במעלת התורה על המצות. (39) ובעבודת האדם, הו"ע תורתו אומנתו, שאינו עוסק בעניני העולם.

(40) ראה הקדמת התניא.

(41) לקוטי לוי"צ כא.

[ע"ד ווי דער באוואוסטער ווארט בשם פון ר' זוסיא אַניפּאַלער, אַז מ'וועט ביי אים ניט מאַנען פאַרוואָס ער איז ניט אין דער דרגא פון צדיקים גדולים, נאָר פאַרוואָס איז ער ניט זוסיא].

זאת ועוד: וויבאלד אַז צוליב דעם וואָס ביי אים איז ניטאָ דער עילוי פון אַ צווייטער עבודה ווערט אַ חסרון בשמו, איז ירע לבבו און די ידיעה וועט אים שטערן צו מקיים זיין די עבודה וואָס איז אים צוגעטיילט געוואָרן — בשמחה וטוב לבב⁴⁴.

אויך דאַרף מען פאַרשטיין: פאַרוואָס האָט ר' יוסי ניט מרגיש געווען דעם חסרון וואָס איז געוואָרן בדיוקנו ובשמו⁴⁵ ביז רשב"י האָט אים געזאָגט, און אזוי אויך — ווען ער איז צוריק געוואָרן (דורך דעם וואָס „חדי במלין דאורייתא“) א „שלים“, האָט עס עס רשב"י מגלה געווען?

ה. דער ביאור אין דעם, אַז — היא הנותנת:

ר' יוסי מצד עצמו — ד.ה. לויט ווי זיין עבודה דאַרף זיין מצד זיין שורש הנשמה — איז זיין הרהור „במלי דעל-מא“ ניט געווען קיין חסרון, ואדרבה (כנ"ל), זיין עבודה (ובמילא — דיוקנו ושמו) איז געווען בשלימות;

וואָס זי איז דער מקור אויף עולמות ב"ע (וועלכע ווערן נתהווה פון די עשרה מאמרות דמלכות); און דערפאַר איז זיין עבודה אין דעם ענין פון „עמל שיחה“ (וקיום העולם).

און וויבאלד אַז שליחותו פון ר' יוסי בעלמא דין איז די עבודה פון „עמל שיחה“, איז (אמת טאָקע, אַז אין עמל תורה איז דאָ אַן עילוי גדול לגבי עמל שיחה, ווייל תורה איז העכער פון וועלט — אַבער) ווי קען מען זאָגן, אַז צוליב דעם וואָס ר' יוסי „היה מהרהר במילי דעלמא“ זאָל ווערן אַ חסרון אין זיין נאָמען (וואָס דער שם האדם איז מכוון צו בחינת נשמתו⁴²), בעת אַז דאָס איז די עבודה וואָס איז בהתאם צו זיין נשמה (ובמילא — צו זיין שם)?⁴³

(42) ראה אר"ת להה"מ ס"פ בראשית. לקו"ת בהר מא, ג. ובכ"מ.

(43) בלקוטי לוי"צ שם, דר' יוסי הוא בחי' מלכות, בחי' אחרונה דאצילות. וזה שהרהר במילי דעלמא הו"ע ירידת המלכות מאצילות לבי"ע, ולכן נחסר אות יו"ד משמו, שהוא כנגד עולם האצילות, ע"ש באורך.

אבל עצ"ע עפ"שנ"ת כמ"פ (ראה לקו"ש חט"ז ע' 28, ושי"ן) בהחילוק בין ר' יהודה ור' יוסי, דאף ששניהם בחי' מלכות — ר' יהודה הוא בחי' מלכות כמו שהיא באצילות, ור' יוסי — כמו שירידת לבי"ע (עיי' המשך וככה תרל"ז ס"פ פ') [וכמרוזם גם בשם: „ביהודה“ יש ד' אותיות שם הוי' (וראה סוטה י"ד, ב), משא"כ „יוסי“ הוא רק בגימטריא שם אלקים (זח"ג רכג, א. פרשי' סנהדרין נ, רע"א), והיינו שהוא (א) רק גימטריא, (ב) דשם אלקים**]

וא"כ אין זה ירידה לגבי דרגתו (והי"ד ד' יוסי*) הוא אצילות שבבי"ע, וראה לקמן הערה 58.

(*) ראה גם לקוטי לוי"צ כאן שמשווה יהודה ליוסי, ע"ש. אבל להעיר, שבנצורא זח"ג קכז, ב שר' יהודה הוא חסד. וכן הוא בהרב"ה מקומות בלקוטי לוי"צ. וי"ל שהוא בחי' חסד שבמלכות. ואכ"מ.

(**) ורק כינוי דשם הוי' (ראה לקוטי לוי"צ כאן). וראה רש"י סנהדרין שם ד, ה"א כינוי לאו כינוי השם קאמר. ולהעיר מלקוטי לוי"צ לזח"ב (ע' רעז).

(44) ע"ד תניא רפ"א. ולהעיר מתניא פכ"ז (לד, א).

(45) להעיר דר' יוסי (בתחלה) לא הוה דיין בשמא (יומא פג, ב). אבל ראה לקו"ש ח"ז (ע' 36) הערה 13 ובושה"ג (שם) שזוהו מפני שענינו של השם הוא בהעלם (ע"ש). אבל בנוגע לר' יוסי עצמו, הרי לכאורה מובן שנשמתו האירה אצלו בגילוי, וזוהו מובן גם בנוגע לשמו (שע"י השם היא הארת הנשמה בגוף — לקו"ת בהר שם). וצ"ע. ולהעיר, שלסוף גם ר"י הוה דיין בשמא.

(ב) וויבאלד אז ער איז „עוסק (בתורה) כל מה שאפשר לו“, איז „ישלים לו הקב"ה“ דאס וואס עס קומט און ער האט עס נישט באקומען דורך לימודו והשגת התורה.

ויש לומר בדרך אפשר, אז בכללות זיינען די צוויי אופנים תלוי אין דער סיבה פארוואס עס איז אי אפשר לו לעסוק בתורה:

אויב דאס איז ווייל ער איז פארנומען (בהיתר וע"פ תורה) מיט עניני פרנסה וכיו"ב פרטיים שלו, איז דאס א הוראה אז זיין נשמה געהערט נישט צו „מארי תורה“⁵⁰ נאר צו „מארי עובדין טבין“⁵⁰, זי איז נישט אויף אזויפיל שייך צו השגת התורה (און דערפאר איז פאר אים גענוג דער לימוד התורה פון „פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית“):

אויב אבער ער איז געווען פארנומען (בהיתר וע"פ תורה) מיט ענינים פון אנדערע (צדקה וכיו"ב), ובפרט — צרכי ציבור וואס זיינען דוחה ת"ת מצד טובת ותועלת הרבים — דעמאלט איז דאס אין אן אופן, אז דער אויבערשטער איז משלים דאס וואס עס פעלט⁵¹ אין באקער מען דורך לימודו והשגת התורה —

כולל אויך דעם אופן⁵², אז ער בענטשט אים מיט הצלחה מרובה אין לימוד התורה און אז אין א זמן מועט

דאס וואס עס האט דאן געפעלט אין אים איז געווען בענינו אלס איינער פון חברייא דרשב"י⁵³, (רשב"י אלס תורתו אומנתו (כדלקמן)) וואס האט (איד) דע-מאלט געדארפט ביי אים זיין — און דערפאר האט דוקא רשב"י (ראש החב-רייא) געקענט דערקענען אין ר' יוסי דעם חסרון (און אויך — ווען דער חסרון איז דערנאך נשלם געווארן).

ו. וועט מען דאס פארשטיין לויט דעם וואס דער אלטער רבי ברענגט אראפ אין הלכות תלמוד תורה⁵⁴, אז „כל נפש צריכה לחיזוקה לעסוק בפרד"ס כפי מה שהיא יכולה להשיג... וא"א לה להתחנן ולהשתלם... בלתי ידיעה זו“. און איינער וואס „נתעצל ולא השיג וידע אלא מעט, צריך לבא בגלגול עד שישגי וידע כל מה שאפשר לנשמתו להשיג מידעת התורה“.

ווי איז דער ענין אויב דער וואס לערנט „מעט“ איז דאס נישט מצד עצלות, נאר ווייל ע"פ תורה איז ער פטור פון ת"ת? — זאגט דער אלטער רבי (אין תורה אורי⁵⁵), אז אין דעם פאל קען זיין צוויי אופנים:

(א) דאס גופא איז א הוראה, אז זיין נשמה איז נישט שייך צו מער (ובמילא — דארף זי נישט מער) השגת התורה, און דערפאר קומט זי צו צו איר שליומות (איד) מיט דעם לימוד מועט, ביז אפילו פון „פרקי אחד שחרית ופרק אחד ערבית“.

(50) ראה אגה"ק ס"ה (קט, א) בשם האריז"ל. ביאוריה פ' וישב לאדמו"ה (כה, א"ב) ולהצ"צ (ע') קלד.

(51) ובפרט שמשכן תלמודו (תנחומא ושומר שצוינו לעיל הערה 16).

(52) בזהר (ח"ג קא, א"י) שהובא בתו"א שם, קאי על לבושי הנשמה שישלים לו בגי' (ההוא עלמאי). אבל פשוט, לכאורה, שאפ"ל תשלום בעוה"ז, וכבירושלמי שהובא בפנים.

(46) להעיר — דמרדכי שקול בדורו כמשה בדורו (אסתר ו, ב), ובאותו הזמן — ירד (חסר) במדרגתו בסנהדרין — כדלעיל הערה 21.

(47) פ"א סוסי"ד.

(48) מג"א צח, ג.

(49) מנחות צט, ב. ולהעיר, שענין זה „מדברי של ר' יוסי נלמוד“.

(*) כ"ה בזהר לפנינו. ובתו"א שם: דף ק"א ע"ב.

וואס דאס איז ענינו פון רשב"י —
תורתו אומנתו (און) — מארי רזי
תורה⁵⁵ —

איז געווען א הוכחה והוראה, אַז איצט
פאָדערט זיך, אַז ר' יוסי זאל אַריבער-
גיין פון זיין עבודה, במילי דעלמא" און
פאַרנעמען זיך איצט מיט „עמל תורה“,
אין אַן אופן פון חבֿרייאַ דרשב"י, „תורתו
אומנתו“.

ווייל בדאָפֿ יותר מזה: ווייל עס איז
דאָמאָלס געווען אַן עת רצון בענין
התורה, אַז זיין לימוד התורה אין דעם
זמן וועט זיין „כמה פעמים ככה“ —
וועט נשלם ווערן אַלס וואָס ער האָט
געדאַרפֿט באַקומען דורך לימודו והשגת
התורה (אין דער צייט וואָס ער איז
געווען „מהרהר במילי דעלמא“);

און ווי עס איז דערנאָך געווען, אַז
דורך דעם וואָס „קם ר' יוסי וחדי במלין
דאורייתא“, איז געוואָרן (ווי רשב"י האָט
אים געזאָגט) „אנת שלים . . ודיוקנך
שלים“, דיל״פ — שלימות בתכלית —
אויך דעם עבר משלים געווען.

(משיחות ש"פ ויק"פ תשל"ב, תשל"ה)

טוט ער אויף אין תורה דאָס וואָס ע"ד
הרגיל דאַרף געדויערן אַ ריבוי זמן; ע"ד
ווי עס שטייט אין ירושלמי⁵⁶ (בנוגע צו
„חסידיים הראשונים“ וואָס היו שוהין . .
ומתפללין — ט' שעות ביום⁵⁷) אַז „ע"י
שהיו חסידים היתה ברכה ניתנת
בתורתן“ — (האָט דאָס גע'פּוועל'ט)
„שהצליחו להבין ולהשכיל מיד ולא היו
שוהין“⁵⁸.

און ווי עס שטייט אויף צדקה, אַז ע"י
„נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים
ככה“⁵⁹.

ז. עפ"ז קען מען אויך מבאר זיין
דעם סיפור הנ"ל אין זהר:

דאָס וואָס רשב"י האָט דערזען אַז באַ
ר' יוסי פעלט אַן אות פון זיין נאָמען

— ובפרט ווי דער טאַטע איז מבאר,
אַז דאָס איז דער אות יו"ד⁶⁰ פון „יוסי“
וואָס איז כנגד דעם יו"ד פון שם הוי',
וואָס איז מאיר אין אצילות; און אין
עבודת האדם, איז דאָס דער ענין פון
„עמל תורה“ (ובפרט — סודות התורה)
וואָס איז העכער פון „עמל שיחה“ (די
עשרה מאמרות, מקור עולמות ב"ע),

(53) ברכות פ"ה ה"א.

(54) ברכות לב, ב.

(55) פני משה שם. וראה לקו"ש חט"ז ע' 375.

(56) תו"א בתחלתו (א, ב). אה"ת בראשית כרך ו'
תתרכו, ב ואילך.

(57) ראה גם אור החמה לזהר כאן.

(58) ע"פ המבואר בפנים, אולי יש לתווך המבואר
בלקולו"צ שם עם הנ"ל הערה 43 שבח"י ר' יוסי היא
מל' הירודת לביעי — כי זה שנחטר הי"ד משמו
הוא לא מפני שהי' חסר בדרגתו הוא, כ"א בהמשכת
התורה (אצילות) שהי' צ"ל בו; וענין זה ניכר באות
י"ד שכנגד אצילות (שבבי"ע).

ויקהל-פקודי

ענין), אבער אויך לאחרי האסיפה כו' קען זיין אז יעדערער פון די נאספים בלייבט א באזונדער מציאות פאר זיך; דאקעגן דער לשון „ויקהל“ מיינט — געמאכט א קהל, באצייכנט דעם כלל (אנשים או פרטים) ניט ווי א צירוף פון כמה פרטים נפרדים, נאר ווי זיי אלע צוזאמען ווערן א נייע מציאות — א קהל אחד.

„פקודי“, וואס פירוש איז מלשון מנין, ווייזט אויף דער אויסגעטיילט-קייט פון יעדער זאך בפ"ע, וואס דוקא דעמולט איז שייך דער ענין פון ציילן כו'.

עפ"ז איז ניט פארשטאנדיק: דער תוכן פון די צוויי סדרות איז באופן הפכי. ביידע פרשיות ריידן וועגן עשיית המשכן והכלים, ס'איז אבער דא א חילוק עיקרי צווישן זיי: פ' ויקהל רעדט וועגן דער עשי' פון כל חלקי ופרטי עניני המשכן; די יריעות בפ"ע, קרשים בפ"ע, און יעדערער פון די כלי המשכן בפ"ע — מנורה שולחן כו'.

דער חידוש פון פ' פקודי בנוגע מלאכת המשכן: נאך דער הקדמה —

א. ווי גערעדט שוין פיל מאל' בנוגע די שמות הסדרות, איז דער תוכן פון יעדער סדרה אנגעדייטעט אין איר נא-מען. וואס אזוי איז אויך בפרשתנו, אז דער נאמען „ויקהל“ דריקט אויס נקודת התוכן פון דער ערשטער סדרה, און „פקודי“¹ — נקודת התוכן פון דער צווייטער סדרה.

ולכאורה — איז דער תוכן פון די ביידע סדרות ניט בהתאם מיט זייערע נעמען, און נאכמער: ניט נאר זיינען זיי ניט מתאים, נאר זיי זיינען גאר בתוכן הפכי זה מזה, כדלקמן.

דער פירוש פון „ויקהל“ כפשוטו איז — די אסיפה וקיבוץ פון כמה וכמה יחידים אדער פרטים. און דער אונטער-שייד צווישן דעם לשון „ויקהל“ לגבי אנדערע לשונות וואס באצייכענען דאס איינזאמלען כמה יחידים או פרטים — ווי אסיפה, קיבוץ, לקיטה וכדומה — באשטייט אין דעם וואס די אנדערע לשונות ברענגען ארויס נאר דעם צונויפקלייבן, צונויפזאמלען א צאל מענטשן (פרטים) אין איין מקום (אדער

(1) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. חט"ו ע' 145

ואילך. לעיל ע' 146. ובכ"מ.

(2) ולא רק לפי שתיבה זו (או שתי תיבות אלו) היא התחלת הסדרה, כדמוכח מהשמות „נח" ו„תולדות“ (ראה לקו"ש ח"ה ע' 354 ואילך. ועוד).
(3) כן נק' פרשיות אלו במנהג ישראל „ויקהל“, „פקודי“. אבל בסדור הרס"ג (סדר קריאת התורה) וברמב"ם (בסדר תפלות' שלו (בסו"ס אהבה בסופו), ויקהל". אלהי פקודי". וראה לעיל ע' 146 הערה 6. לקו"ש ח"ה ע' 58 ובהערה 9 שם.

(*) ברמב"ם שם „ואלה". וכ"ה בדפוס רומני לפני ר"מ.

(4) ראה ויקרא ד, יג ואילך. וראה יבמות (נז, א) קהל גרים לא אקרי קהל. ועוד. ולהעיר מפרש"י (בא יב, 1) ד"ה קהל עדת ישראל. וראה צפ"נ כללי התורה והמצות ערך צבור.
(5) ראה ת"א ותיב"ע ר"פ פקודי. פרש"י שם. וראה לקמן בפנים סעיף ב.
(6) אחרי שהקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת (פרש"י ר"פ ויקהל), הציווי על דבנת המשכן, הציווי דכל חכם לב יבואו ויעשו המשכן וכל פרטי הכלים וסיפור דבנת בניו למלאכת המשכן.
(7) לו, ח ואילך.